

Effektiv və şəffaf maliyyə hesabatlığı biznes üçün faydalıdır

Hazırkı iqtisadi iqlimdə Avropanın bir çox ölkələri kövrək iqtisadi şəraitdə artımı stimullaşdırmaq, və eyni zamanda, fiskal intizamı təmin etmək kimi ikili çağırışla üzləşirlər. Davam edən resessiya və iqtisadi artımın yavaş sürətlə bərpa olunması nəinki regionda məşğulluq səviyyəsinə, həm də rəqabət qabiliyyətinə və biznes müəssisələrinə də uzunmüddətli təsir göstərmişdir. Biznes müəssisələri – həm iri, həm də kiçik – kredit və kapital üçün rəqabət aparır. Eyni zamanda banklar və başqa maliyyə institutları öz investisiya qərarlarında indi daha ehtiyatlıdırlar. Belə mühitdə müəssisələrin maliyyə baxımından daha şəffaf olması və korporativ maliyyə hesabatları sahəsində hökumətlərin daha sağlam tənzimləmə mühiti yaratması xüsusilə vacibdir.

Maliyyə resurslarının məhdud olduğu şəraitdə investisiyalar əvvəlkinə nisbətən daha ünvanlı yönəldilməlidir ki, daha yüksək mənfəət əldə etmək mümkün olsun. Maliyyə şəffaflığı müəssisələrə bu növ investisiyaları cəlb etməyə kömək edə bilər. Bu, bankların tələb etdiyi girovlara çox zaman malik olmayan kiçik və orta müəssisələr üçün xüsusilə vacibdir. Yaxşı perspektivlərə və effektiv maliyyə hesabatlığı praktikasına malik olan, lakin girov qoymağa əmlakı olmayan müəssisələrin kredit almaq şansı daha böyükdür, çünki banklar kredit ayrılması barədə qərar qəbul etmək üçün daha çox informasiyaya malik olacaq və onların yüksək dəyərli girov tələb etmək ehtiyacı azalacaq. Buna görə də ölkələrin effektiv korporativ maliyyə hesabatları sistemində malik olması investisiyalar və biznes fəaliyyətinin aparılması üçün vacibdir.

Korporativ maliyyə şəffaflığı milli sərhədləri ötüb keçməlidir. Maliyyə böhranı göstərdi ki, iqtisadiyyatlar bir-biri ilə daha çox bağlıdır və qarşılıqlı asılıdır. Regional istehsal şəbəkələrinin əhəmiyyəti yüksəlir və regiondaxili ticarətin həcmi artır. Məsələn, Şərqi Avropa və Avrasiyada bir çox ölkələr Avropa Birliyi ilə daha sıx iqtisadi əlaqələrə malik olmağa, və bununla da Qərbi Avropa bazarları və şəbəkələrinə daxil olmağa səy göstərir.

Ermənistan, Azərbaycan, Belarus, Gürcüstan, Moldova və Ukrayna – [Avropa Birliyinin Şərq Tərəfdaşlığı \(ŞT\) proqramının](#) altı üzvü – Avropa Birliyi ilə iqtisadi bağların gücləndirilməsi istiqamətində çalışan ölkələr sırasındadır. Bu əlaqələrdən maksimum fayda əldə etmək üçün bu altı ölkə Avropa Birliyinin qanun və qaydaları sistemində (bunlar *acquis communautaire* adlanır) daxil edilmiş korporativ maliyyə hesabatlılığı üzrə ümumi çərçivəsinin qəbul edilməsi istiqamətində fəaliyyət göstərməlidirlər. İnkişaf təşkilatlarının yardımı ilə 1990-cı illərdə vacib islahatların həyata keçirilməsinə başlamış ŞT ölkələri bu istiqamətdə müəyyən irəliləyiş əldə etmişlər, lakin hələ çox iş görülməlidir.

Dünya Bankı 2004-ci ildən etibarən audit və mühasibatlıq standartları və korporativ hesabatların hazırlanması potensialının gücləndirilməsi məqsədilə milli qurumlar və əsas maraqlı tərəflərə siyasət təkliflərinin hazırlanmasında yardım etmək üçün Şərq Tərəfdaşlığı (ŞT) ölkələrinin təcrübələrini nəzərdən keçirir. Mühasibatlıq ixtisasının yaradılmasında əldə edilən irəliləyişləri nəzərə alaraq, ŞT ölkələri sağlam maliyyə hesabatlarının hazırlanması təcrübəsinin davam etdirilməsi məqsədilə kifayət qədər kadr potensialının təmin edilməsi və tələblərə cavab verən institusional çərçivələrin formalaşdırılması sahəsində müəyyən çağırışlarla üzləşir.

Şərq Tərəfdaşlığı Ölkələrində Audit və Hesabatların Hazırlanması Potensialının Gücləndirilməsi (STAREP), Dünya Bankının yeni proqramıdır və onun məqsədi ŞT ölkələrinə beynəlxalq standartlara cavab verən və Aİ-nin qanun və qaydalar sisteminin tələblərini nəzərə alan mühasibatlıq və audit üzrə effektiv və davamlı çərçivələrin yaradılmasını dəstəkləməklə bu məsələdə onlara yardım etməkdən ibarətdir. STAREP çərçivəsində Maliyyə Nazirlikləri, mühasibatlıq sahəsi, maliyyə sahəsində tənzimləyici qurumların əməkdaşları və universitetlərdə mühasibatlıq ixtisasından dərslər deyən müəllimlər də daxil olmaqla geniş miqyasda maraqlı tərəflər dəstəklənir. Proqram çərçivəsində mühasibatlıq sahəsində tədris sistemlərinin genişləndirilməsi, korporativ maliyyə hesabatlarının hazırlanması üzrə institusional çərçivələrin təkmilləşdirilməsi, Aİ standartlarına uyğunlaşdırılmış standartların qəbulunun gücləndirilməsi və sıx xarici əlaqələrin yaradılması və əsas institutlar arasında qabaqcıl təcrübə mübadiləsinə diqqət ayrılır.

STAREP siyasət qərarlarını qəbul edənlər və professional təlim, korporativ maliyyə hesabatlarının hazırlanması və maliyyə tənzimləmələri sahələrinin əməkdaşlarını bir araya toplayaraq iştirakçı ölkə nümayəndələri üçün təmsil etdikləri ölkələrin həyata keçirdiyi islahatlarla bağlı təcrübələri və mümkün çətinliklərin aradan qaldırılması ilə bağlı biliklərinin bölüşülməsi məqsədilə "həmkarlardan öyrənmə" modelinə əsaslanır.

Dünya Bankının Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması Sahəsində İslahatlar Mərkəzi (CFRR) Avstriyanın paytaxtı Vyana şəhərində yerləşir və Avropa və Mərkəzi Asiya Regionu ərazisində Dünya Bankının korporativ maliyyə hesabatlılığı fəaliyyətləri ilə məşğul olur. Mərkəz biliklərin artırılması xidmətləri göstərir və kadr potensialının inkişafına yardım edir. Xidmətlər analitik və məsləhət, bilik və bacarıqların artırılması, bacarıq və biliklərin ötürülməsi, həmçinin texniki xidmət və institusional gücləndirmə fəaliyyətlərindən ibarət ola bilər.